

Artur Mas: ‘La cursa de fons del noi dels encàrrecs’

L’any 1986 Artur Mas es converteix en el director general més jove de la Generalitat de Catalunya. Aleshores ja tenia a la ment fer carrera política; però, segons explica ell mateix, no creia que arribés mai gaire lluny —ni a conseller— perquè no tenia pedigrí. S’hi estaria uns anys i després entraria a fer de gerent de qualsevol empresa. Mas era el fill d’un senyor que feia ascensors al Poblenou. Venia de la classe mitjana-alta del Maresme. A casa seva no havien fet diners posant-se en política, sinó no posant-s’hi. Què hi tenia a pelar un Artur Mas al costat d’un Joaquim Triadú i Vila-Abadal? O d’un Joan Maria Pujals, que potser no venia de ric però que enlluernava tothom amb el seu carisma?

TExt: Anna Punsoda @AnnaPunsoda / Il·lustració: Jordi Borràs

El tret de sortida de la carrera d’Artur Mas ja és premonitori: **l’empresa d’ascensors que havia fundat l’avi Mas** l’any 1924 queda integrada dins d’una xarxa d’empreses espanyoles i el 1979 fa suspensió de pagaments. El jove Artur Mas agafa aire, s’empassa els gripaus dels sindicats i dels socis majoritaris, i durant dos anys intenta obrir mercats a l’estranger per salvar-la. Res a fer. El pare queda arraconat del consorci i a ell li proposen traslladar-se a Madrid. Però aleshores li agafa un atac d’orgull familiar. A Madrid ha d’anar? En definitiva, aquell consorci s’havia menjat l’empresa del seu avi. I després hi havia **l’Helena Rakòsnik**, amb qui encara no s’havia casat però que ja tenia plaça fixa de mestra i que guanyava més que ell. Artur Mas decideix quedar-se a Catalunya i l’any 1982 comença la cursa de fons de més èxit de la política pàtria.

El seu pare l’acompanya a veure **Francesc Sanuy, que aleshores era conseller de Comerç i Turisme**, i que havia conegut a la Fira de Mostres de Barcelona. El pare de Mas li comenta que el seu fill és llest i competent com som tots els fills pels nostres pares. I Sanuy li comenta que la Generalitat busca càrrecs tècnics per impulsar les exportacions de les pimes catalanes —en un moment on, segons em comenta tot orgullós un convergent, a la resta de l’Estat ben just exportaven les empreses grans.

Mas havia estudiat econòmiques. Mas coneixia el francès i l’anglès força bé. Mas, precisament, havia intentat obrir mercat a l’estranger en aquella agonia empresarial que un dia havia fundat el seu avi. Decideixen fer-li un contracte de cinc mesos per posar-lo a prova. I d’aquí va passar **quatre anys visitant fires de tots els sectors amb un Opel Corsa** i representant la Generalitat en espais com la Fira de Barcelona o la Cambra de Comerç. Quan ara sol dir-se, sense suc ni bruc, que Artur Mas està molt ben relacionat amb tots els empresaris del país, s’oblida que ell entra en política precisament per aquesta porta i que la seva feina era exactament aquesta: fer de pont entre la Generalitat i les empreses catalanes. Això li ha donat sempre un poder que no han tingut mai altres candidats i que ara, que necessita el suport de la gent amb calés, hauria de saber aprofitar.

Però tornem enrere. Els mesos que havien seguit la **suspensió de pagaments de l'empresa de l'avi** l'havien deixat rebregat. Els treballadors havien ocupat durant tres mesos els tallers del barri del Poblenou i les negociacions de la família Mas amb els sindicats havien estat dures. Mas va topat amb un fantasma que no es traurà de sobre mai més: **els sindicats**, creia ell, havien pressionat tant que havien trinxat el teixit productiu català. D'aquí plora la criatura. I és per aquí que el 1982, des de l'Administració, la comença a consolar.

L'any 1986 **ascendeixen Mas a director general de promoció comercial** i així es converteix en el director general més jove de tota la Generalitat. Aleshores ja tenia a la ment fer carrera política; però, segons explica ell mateix, no creia que arribés mai gaire lluny —ni a conseller— perquè no tenia pedigrí. No tenia opcions. S'hi estaria uns quants anys i després entraria a fer de gerent de qualsevol empresa. En definitiva, Mas era el fill d'un senyor que feia ascensors al Poblenou. Venia de la classe mitjana-alta del Maresme, o sigui, d'una classe mitjana pelada de Barcelona. A casa seva no havien fet diners posant-se en política, sinó precisament no posant-s'hi. Els Mas havien fet sempre allò tan català del poc soroll i aquí no ha passat res. Què hi tenia a pelar un Artur Mas al costat d'un **Joaquim Triadú i Vila-Abadal**? O d'un **Joan Maria Pujals**, que potser no venia de ric però que enlluernava tothom amb el seu carisma?

Pujol l'anomenava 'Andreu Mas'. Era la manera que tenia la vella guàrdia convergent de fer-te saber que no pintaves res

Corre la brama que força **històrics de CDC es mofaven de Mas pel seu caràcter mestretites** i obedient —això que encara en diu, hem de fer els deures— i pel seu aspecte d'encarregat de Cortefiel. Ell mateix explica que el president Pujol, que precisament no justejava de memòria, va anomenar-lo 'Andreu Mas' una bona temporada. No era res de personal: era la manera que tenia la vella guàrdia convergent de fer-te saber que no pintaves res.

Però és precisament aquesta fama de bon encarregat, de ser 'el perfecte segon' el que li obrirà sempre moltes portes. Quan Josep Maria Cullerell va presentar-se a les eleccions a l'**Ajuntament de Barcelona**, corre a buscar-lo perquè se sumi al seu equip. Perden les eleccions i al cap de poc Mas deixa la feina de tècnic a la Generalitat i comença a compaginar la de regidor a l'Ajuntament amb la feina a l'empresa privada **Tipel**. Se sap que a l'Ajuntament va fer una feinada de boig, perquè Cullerell era un dropo, com a mínim en temes de gestió.

Del seu pas per l'empresa Tipel, se'n parla molt. Diu el diari 'El Mundo' que Mas va arruïnar l'empresa del cosí de Prenafeta

Del pas de Mas per Tipel, se'n parla molt, però no se'n sap gran cosa. Diu el diari 'El Mundo', i repeteixen quatre d'ERC que se senten menyspreats pels convergents, que Mas va arruïnar l'empresa de Prenafeta. El cas és que **l'empresa no era de Lluís Prenafeta, sinó d'Isidre Prenafeta, un cosí** seu que havia conegut a la Fira de Barcelona. Artur Mas hi entra com a gerent de Vilassar Internacional, la societat d'inversions de Tipel. Ho fa quan Tipel tenia molts beneficis i la direcció opta per no fiar-ho tot a la pell i invertir en altres negocis. Mas era l'encarregat d'aquesta diversificació i va obrir Tipel, per exemple, al negoci dels centres comercials. Quatre anys després d'haver-hi entrat, Tipel fa aigües —uns diuen que per la competència oriental, uns altres que per unes males inversions a Rússia, uns altres que per culpa de Mas. El que se sap del cert és que la venda d'actius de Vilassar Internacional va permetre salvar els deutes de Tipel. I que, veient per on anaven els trets en aquella empresa, Mas decideix bolcar-se a l'Ajuntament.

Primera decepció a l'Ajuntament de Barcelona

És precisament aquí, a l'Ajuntament de Barcelona, on Artur **Mas agafa múscul polític, fent oposició al maragallisme olímpic**. Primer com a regidor, compaginant-ho amb la feina a Tipel. I després, quan Josep Maria Cullerell plega de l'Ajuntament perquè Pujol decideix fer-lo conseller, com a cap de l'oposició. Estem parlant dels anys 1993 i 1994. Es diu que Pasqual Maragall no el podia suportar perquè el Pasqual era un autèntic deixat amb la comptabilitat i l'altre un torrapilotes. De fet, en converses privades l'anomenava sempre 'Mas, el torracollons'. També el detestava, és clar, perquè Mas posava tota la diligència del món per decantar la clàssica repartició de poders autonòmica —el PSC Barcelona, CiU el Principat— a favor dels seus.

A l'Ajuntament Mas fa els primers gestos per marcar perfil dins del partit, arran de les eternes negociacions per la Carta Municipal, la llei especial que havia d'ampliar les competències de la ciutat. **La relació entre Maragall i Pujol era aleshores tan nefasta** com ha estat sempre. Pujol boicotejava les negociacions per evitar que l'Ajuntament es convertís en un contrapoder a la Generalitat. I Mas, en aquest afer, es va convertir en el millor soldat de Pujol. El noi passava encàrrecs d'una banda a l'altra de la plaça de Sant Jaume. Quan 10 anys més tard Artur Mas i Pasqual Maragall negociaven el nou Estatut, el socialista encara li retreia que hagués fet tanta política de partit.

Mas esperava ser el candidat de CiU per Barcelona, però l'executiva convergent va decidir presentar-hi Miquel Roca

En aquest ambient, primer pencant per tancar el cul a Cullerell, i després donant la cara per Pujol, van arribar les eleccions municipals següents. Mas estava convençut que, després de vuit anys tocant els collons al Pasqual, el presentarien com a candidat a ell. Però **l'executiva de CDC va decidir presentar-hi Miquel Roca, tota una estrella a les Espanyes**. Artur Mas agafa aire i es menja un altre gripau immens —en aquest cas, dels seus. Passada l'emprenyada, decideix convertir-se altre cop en el perfecte segon. I amb els mesos fins i tot acaba travant una bona relació amb Roca —que, perdent com va perdre aquelles municipals, va quedar mort i enterrat per sempre més. Políticament, s'entén, perquè de tots els històrics de CDC és qui més profit laboral ha tret de les relacions entre l'elit de Barcelona i la de Madrid.

El naixement del pinyol convergent

El cas és que Pujol volia acabar de rematar Roca. Per això el deixa podrint-se a l'Ajuntament i l'any 1995 **cita Artur Mas i el nomena conseller d'Obres Públiques**. Aquella conselleria era un vesper: Josep Maria Cullerell havia dimitit per tràfic d'influències. El seu successor, Jaume Roma, també havia dimitit set mesos després, acusat d'adjudicar obres a dit a canvi que li fessin un xalet a Canovelles. Pujol no volia ni un escàndol més i el noi dels encàrrecs estava net. S'explica que Mas fins i tot va aturar les obres a la cuina de casa perquè no semblés que es firava justament quan el nomenaven conseller.

Assegura Joaquim Forn que **Mas va suar per posar ordre en aquella conselleria**. Però que després, un cop feta la higiene burocràtica elemental, va trobar-se que era un càrrec molt agraït perquè aquells anys la Generalitat tenia calés de veritat i va poder impulsar trams de l'Eix Transversal o dissenyar l'Autoritat del Transport Metropolità. A Pujol, Mas li resolva molts problemes i no n'hi causava cap.

Amb l'aval de Felip Puig arriba a dirigir CDC a Barcelona. Allà fa amistat amb Oriol Pujol, Francesc Homs, David Madí i Germà Gordó

D'aquesta manera, el 1995, tenim que aquell tècnic que només havia d'estar-se en política temporalment ja és conseller i que de passada havia jubilat Roca, l'únic que aleshores feia ombra a Pujol. Però l'encarregat encara avança més: perquè el 1995, **amb l'aval de Felip Puig, arriba a president de la Federació de CDC a Barcelona**. És aquí quan fa amistat amb una sèrie d'homes que aleshores vorejaven la trentena: Joaquim Forn, Oriol Pujol, Francesc Homs, Germà Gordó, David Madí. També Jordi Vilajoana. I Pere Esteve, que era més gran que la resta, però que va apostar fort per Mas. Amb tots ells encara hi té una relació, no habitual, però sí fluida. Excepte amb el pobre Pere, Déu l'hagi perdonat. I amb l'**Oriol Pujol**, que per motius obvis ha quedat fora de circulació i sembla que fins i tot del cercle de contactes. S'arrossega més trist que mai, i em diuen que fins i tot fa jornades de meditació.

A partir d'aquí, quan Mas aconsegueix el suport de tots ells, l'ascens és brutal: **el 1997, Pujol li dóna la Conselleria d'Economia i Finances**. Artur Mas té per primer cop la possibilitat de fer-se el seu propi equip i fitxa Madí com a cap de gabinet. La Conselleria d'Economia **sota el pla mediàtic de David Madí** es converteix en alguna cosa com la junta del Barça sota el comandament de Laporta. Són joves, són poderosos i volen marcar paquet. Fins i tot fan venir Montoro a Barcelona per negociar els pressupostos i truquen a TV3 d'amagat del PP perquè es vegi que li han fet abaixar els pantalons. Madí dóna aire a Mas, el desencarcara. Però només relativament, perquè Mas continua menjant per dinar un entrepà a la sala de la conselleria on Macià Alavedra, el seu antecessor, havia celebrat banquets.

Hi ha una llei molt antiga: quan un convergent perd les municipals a Barcelona, ja ha signat la seva sentència de mort

És durant aquests anys quan Mas s'adona que té possibilitats reals de ser escollit per succeir a Pujol. D'una banda, és el mateix Pujol qui desanima Mas, que continuava obsessionat a guanyar l'alcaldia, perquè no es presenti a Barcelona. Hi ha una llei molt antiga que diu el següent: quan un convergent perd les municipals a Barcelona, ja ha signat la seva sentència de mort. I, com que Pujol volia matar Joaquim Molins, envia Molins de candidat a les municipals, a estimbar-se contra els socialistes. D'altra banda, a l'estiu de 1998 **Pujol pregunta a Mas si estaria disposat a ocupar el càrrec de conseller en cap**. Pujol anava afluixant i començava a deixar espai perquè els altres agafessin aire.

A l'ombra de Jordi Pujol

L'any 1999 va ser decisiu. Semblava que no havia d'arribar mai, però Pujol es presenta per última vegada a les autonòmiques. Mas ocupa el segon lloc a la candidatura per Barcelona, just darrere de Pujol, i **Duran i Lleida, emprenyat com un mico**, decideix anar de vuitè perquè tothom s'adoni del greuge que sofreix aquell humil servidor del poble. Les batusses entre Mas i Duran per fer-se visibles durant l'última legislatura de Pujol compten entre els episodis més lamentables de la història de la federació. Finalment s'imposa Mas per diversos motius, però sobretot perquè Unió queda molt emmerdada pel '**cas Treball**' —diuen diuen diuen que filtrat pel cercle de Felip Puig, per ajudar Mas. Així que el 2003 ja va presentar-se ell, l'inefable encarregat, com a candidat de la federació. La relació entre Mas i Duran passa a dia d'avui pel seu millor moment. Bàsicament perquè és inexistent. No tenen cap contacte.

Em comenten molts convergents que, fins i tot quan el 2001 van fer-lo conseller en cap, només els amics creien que se'n sortiria. Ningú no li reconeixia cap vàlua personal. Ni al partit, ni per descomptat a l'oposició, que sempre l'anomenaven 'el candidat de laboratori'. I, amb aquest panorama, Jordi Pujol reservava per al seu fill polític una última bala. Parlo del **mítting a la Vall d'Hebron, el cèlebre "tites, tites, tites"**, on Mas va estar correcte però on Pujol va estar gloriós. En acabar només li faltava dir: i ara us presento l'Andreu, el pobre noi que s'hi posa. En aquell mítting, Artur Mas, darrere de Pujol, es va veure molt petit. La presentació oficial del candidat Mas no va ser gens lluïda. Però l'empleat agafa aire, s'empassa el gripau i torna a posar-se a treballar.

Mas, després de perdre amb Maragall, va agafant el paper que havia fet Carod-Rovira: una mescla de ninot ploraner i d'anti-Espanya

La continuació de Mas és prou coneguda: **el 2004, quan Maragall entra a la Generalitat**, CiU abraça el concert econòmic. Va trampejant com pot les contradiccions de la federació fins que, un cop pactat l'acord de finançament pel nou Estatut, es troba amb molta oposició política i mediàtica —és, per exemple, quan **Ramon Tremosa, Antoni Soy i Elisenda Paluzie presenten aquell manifest d'Economistes pel No**. A partir d'aquest moment, Mas va agafant aquell paper que temps enrere havia fet Carod-Rovira, que al seu torn havia robat d'Arzalluz: és a dir, una mescla de ninot ploraner i d'anti-Espanya que Madrid detesta però que necessita per treure pit i sobreviure. Fins fa quatre dies érem aquí.

“És molt difícil saber què pensa”

L'empleat del partit se'ls ha polit a tots. Alguns, perquè així ho va voler Pujol. Altres, perquè havien tingut contactes estrets amb negocis que tufen. D'altres, com Felip Puig, perquè dins el partit tenien massa enemics. D'altres, com Joaquim Triadú, perquè no tenia suport intern i perquè eren independentistes quan a CDC encara no se'n podia ser. **El cas és que es va imposar l'etern segon, que va ser sempre fidel a Pujol i que dins del partit no molestava**. Amb el pas dels anys han canviat les circumstàncies. Hem canviat nosaltres. Ell ha guanyat resistència política i capacitat comunicativa. Però al fons, quan fa el numeret i diu que ell no lidera res, que ell només està al servei del poble de Catalunya, continua fent de noi dels encàrrecs.

“No li agrada perdre ni al parxís”, diu d'ell **Joan Maria Piqué**. Demano al seu cap de premsa que el defineixi amb una paraula. Competitiu, em diu. Per l'analista polític **Jordi Graupera**, la principal virtut de Mas és també el seu principal defecte: és molt difícil saber què pensa. L'economista i ara eurodiputat de Convergència **Ramon Tremosa** diu d'ell que s'ho repassa absolutament tot 100 cops. En això coincideix amb el dirigent convergent barceloní **Joaquim Forn**: potser hi ha altres polítics més persuasius, però ell es prepara perfectament els temes. I això, i la fortalesa de caràcter, “li dona molta força negociant”.

Algun dia sabrem com ha acabat imposant la llista única i fent plorar **Oriol Junqueras** —qui sap si no aguantava la pressió, si no acaba de confiar en Mas o si veu que el convergent està més ben relacionat i que el necessita.

Als 59 anys no ha aconseguit relacionar-se en públic amb gràcia i empatia. No es treu de sobre la fredor que li pengen les caricatures

Tots em destaquen una altra cosa: el president Mas contesta cadascun dels seus correus. I, quan hi

ha una mort a la família, truca. És un home, em diuen, que pateix. I que, atenció, des dels 42 anys ha de menjar sense sal. Però, tot i aquesta hipertensió i aquest fons sensible que em juren i em perjuren els seus, la veritat és que amb 59 anys encara **no ha aconseguit relacionar-se en públic amb gràcia i empatia**. Fins i tot en aquesta campanya, en què hauria de cremar totes les naus, no es treu de sobre la fredor que li pengen les caricatures. **Als mítings, Raül Romeva i sobretot Eduardo Reyes el desfrenen**; però, quan es queda sol davant el púlpit, torna al seu estat de rigidesa natural. “Nosaltres hem fet tots els deures”, encara va dir-se a si mateix, a Martorell, fa quatre dies.

Si Jordi Pujol és Charles de Gaulle, Artur Mas no és Pompidou, el número dos que feia anys que estava escalfant per sortir a defensar la República. No ha estat mai un animal polític. Però és un home que surt d'un món alegal —la Catalunya dels anys vuitanta i de bona part dels noranta— i que no s'ha embrutat. A tot estirar, si voleu, **va saber que el seu pare tenia calés a Liechtenstein i va fer els ulls grossos**. Mas és un home que comença explicant al senyor Manel de Terrassa que hauria d'exportar camises i que acaba explicant a tot un Josep Vilarasau què pot fer i què no pot fer amb la Llei de Caixes. És un home amb una capacitat per empassar-se gripaus molt notable. I és, encara ara, el perfecte noi dels encàrrecs que menja entrepans. Mig perquè és prudent i apocat de naturalesa. Mig perquè en aquest país amb una gran classe mitjana conservadora i caganera, sap que és l'única manera de guanyar.